

Behovsanalys för verksamhetsområde 6 Gymnasieskola

Styrprocessen 2017

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Behovsanalys för verksamhetsområde Gymnasieskola	3
1.1	Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov.....	3
2	Beskrivning av verksamhetsområdet	4
3	Omvärldsanalys	5
3.1	Sammanfattning.....	5
3.2	Konsekvensanalys	6
4	Omvärldsförändring.....	9
5	Befolkningsutveckling och prognoser	11
6	Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet	12
7	Förändringsbehov.....	14

1 Behovsanalys för verksamhetsområde Gymnasieskola

1.1 Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov

Tabell 1. Samlad bedömning av verksamhetsområdets behov

Omvärlds-analys (utifrån teknik)	Omvärldsförändring	Behov	Förändringsbehov
En förändrad pedagogik	Fler elever vill läsa på distans. Det finns möjlighet att hitta individuella lösningar och hjälpmedel vid exempelvis en funktionsnedsättning.	Anpassa utbildningen med mer flexibilitet för individen.	Satsa på teknisk utveckling; Ny lärplattform behövs för gymnasieskolan. Nya tekniska pedagogiska verktyg. När: 2-3 år Hur: arbetsgrupp måste tillsättas och undersöka vilka lärplattformar som vore lämpliga. Spec. måste tas fram för behov. Samordning med vuxenutbildningen.
Omedelbar tillgång på information	Antal ungdomar i gymnasieåldern kommer att öka. Eleverna vill snabbt kunna orientera sig bland utbildningar och kunna välja utifrån ett brett utbud.	Behov av fler elever som går på Tyresö gymnasium.	Satsa på marknadsföring genom många olika kanaler. När: 0-1 år Hur: Kommunikationsgruppen=arbetsgrupp måste lägga en årsplan och en kommunikationsplan som vi kan jobba utifrån.
En förändrad arbetsmarknad	Det uppkommer nya jobb och utbildningar. Andra enklare jobb försvinner.	Behov av fortsatt samarbete med vuxenutbildningen, näringslivet, högskolor och arbetsmarknaden.	
	Det kommunala aktivitetsansvaret kräver mer uppföljning av målgruppen	Behov av att följa upp de ungdomar som varken studerar eller arbetar.	Samordning och samverkan med SYV på grundskolan och gymnasiet. När: 2-3 år Hur: Forum där SYV kan mötas och bättre synlighet för elever.

	Gymnasieskolan är i fokus i flera statliga utredningar.	Behov av mer kunskap om gymnasieskolan för att kunna möta elevernas behov. Vi behöver invänta de olika utredningarna för att se om slutsatserna där leder till utveckling och förändringbehov av verksamheten.	
	Det kommer fler nyanlända och ensamkommande ungdomar till Tyresö kommun än tidigare.	Erbjuda den utbildning som de nyanlända har rätt till med god kvalitet. Men också fritidsaktiviteter.	Samverka med föreningslivet och samverka med SFX. När: 0-1 år Hur: Gymnasiet kommer att bjuda in till förenings-/ideella organisationers dag under augusti 2016.
	Kultur- och kunskapscenter. Det finns ett förslag till lokalisering och utformning av ett multihus med bl.a. nya lokaler för gymnasiet.	Beroende på om det blir ny byggnad för Tyresö gymnasium kommer olika åtgärder krävas gällande exempelvis marknadsföring, organisation m.m.	
		Fler ungdomar behöver bli behöriga till gymnasiet. Vi behöver också färre avhopp från gymnasiet.	Sommarskola föreslås införas för att bland annat minska avhoppet på gymnasiet. När: 0-1 år Hur: Kontakta lärare, få lärare som kan ta sommarskolan och söka pengar.

2 Beskrivning av verksamhetsområdet

De flesta ungdomar söker till gymnasiet efter grundskolan. Valfriheten är stor och eleverna kan söka till Tyresös eget gymnasium, som har både yrkesförberedande och högskoleförberedande program, men också till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet. I Stockholms län råder frisök till gymnasiet, vilket betyder att elever som söker till gymnasieskolor i andra kommuner blir mottagna som förstahandssökande där. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av cirka 80 procent av 16-17-åringarna. Syftet med gymnasieskolans och gymnasiesärskolans utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv.

3 Omvärldsanalys

3.1 Sammanfattning

Teknikutvecklingen har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer.

Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat. Teknikutveckling är ett område som bedöms som ett viktigt område för kommunen att följa och skapa beredskap inför.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande tio åren. År 2025 ser vi framförallt framför oss att:

- de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans
- i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd
- virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter
- big data hjälper till att fatta beslut
- allting kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

3.2 Konsekvensanalys

Konsekvensanalysen bygger på omvärldsanalysen som gjorts 2015 utifrån teknikutvecklingen. Nedan följer tre SWOT-analyser på tre stora trender som kommer påverka gymnasiet.

En förändrad pedagogik

Svagheter

- Tekniken utnyttjas inte alltid på det sättet som skulle kunna vara möjligt.
- Svårare att studiehandleda och nå distanselever.
- Personalen är inte utbildad för att möta alla nya behov som kommer till följd av den förändrade pedagogiken.

Möjligheter

- Ökad tillgänglighet för utbildning ex distanskurser
- Utbildningen blir mer individuell och i egen takt för eleverna
- Möjlighet att ge fler kurser

Styrkor

- Har kunnat hjälpa vissa inom funktionshinderområdet med ny teknik
- Mer flexibilitet för individen med tex distansundervisning.

Hot

- Kan leda till utanförskap då det är svårare för vissa grupper att ta till sig ny pedagogik.
- Tappar social träning i klassrummen om mycket görs hemma alternativt utbildningen är på distans.
- Svårare med betygssättning då lärarna inte dagligen möter eleverna.
- Lagproblematik och svårare att komma åt fusk
- Gruppdynamiken blir svårare att nå

Omedelbar tillgång på information

Styrkor

- Det finns redan mycket teknik att vidareutveckla
- Marknadsföring på ex facebook och instagram, kostnadseffektiv. Behövs marknadsföring för att kunna nå elever.
- Eleverna kan hitta mycket information själva.

Möjligheter

- Individen kan själv leta reda på information.
- Informationen sprids snabbt
- Satsa på marknadsföring via sociala medier.

Svagheter

- Olika referensramar hos personal och målgrupp
- Svårt att uppdatera information i den takt som behövs
- Personalen är inte utbildad för att möta alla nya behov som kommer till följd av nya möjligheter.

Hot

- Risk att fel information ges och når många snabbt
- Behövs hjälp med att tolka den information som ges
- Att information inte uppdateras
- Olika grupper har olika möjlighet att kunna ta till sig och tillgodogöra sig digital information.

En förändrad arbetsmarknad

Svagheter	Hot
• Svårighet att starta nya utbildningar anpassade till arbetsmarknaden, lång process. • Ej högt söktryck till vissa inriktningar på Tyresö gymnasium. Kan innebära att det blir ekonomiskt olönsamt att starta ny utbildning trots anpassning till arbetsmarknad • Svårighet att ställa om arbetssätt för att anpassa helt till en förändrad arbetsmarknad.	• Utslagning för vissa grupper som idag har ”enklare jobb”. • Risk för att personer väljer utbildning som inte leder till jobb. Vissa yrken ex vårddyrken som det behövs personal till, väljer inte ungdomarna ändå.
Styrkor	Möjligheter
• Alla verksamheterna i GAN har närhet till arbetsmarknad och omvärldsspaning. • Kompetenta yrkeslärare • Lärlingsprogram är flexibelt upplagt	• Utvecklat samarbete mellan gymnasiet, C3L, arbetscentrum. Utveckla samarbete med högskola och arbetsmarknad så att utbildningen blir rätt

Tyresö kommun måste anpassa sina e-tjänster och sitt sätt att arbeta. Tyresö gymnasium måste anpassa sin marknadsföring för att nå fram till ungdomar.

Lärarna behöver kompetensutvecklas ytterligare

Nya utbildningar krävs för att möta nya jobb på arbetsmarknaden

Fler efterfrågar distansutbildningar/individ Anpassad undervisning.

Det efterfrågas/krävs att undervisningen utvecklas och använder den moderna tekniken. Nuvarande undervisning behöver utvecklas för att vara aktuell.

Det finns möjlighet med hjälp av den nya tekniken att genomföra utbildningar på distans. Fler vill kombinera arbete och familj med studier eller boende på annan ort.

Distansutbildningar är vanligast inom vuxenutbildningen, men även inom gymnasieskolan efterfrågar elever mer specialanpassad undervisning. Det kan finnas olika skäl. Det är också en utmaning inom gymnasieskolan om vilka möjligheter till distansstudier som ska ges.

Det finns möjligheter att använda den nya tekniken genom nya verktyg inom undervisningen. Det finns också möjligheter att använda den nya tekniken för att utveckla undervisningen. Det är exempelvis ett viktigt verktyg för analfabeter inom sfi och elever i behov av särskilt stöd och på gymnasiesärskolan för att nå en högre måluppfyllelse. Det blir också en nödvändighet att använda digitala hjälpmedel för att skapa en likvärdig och modern skola.

Kommuner behöver anpassa undervisningen och kunna använda den nya tekniken inom utbildning. Lärare behöver ha en högre kompetens inom området.

4 Omvärldsförändring

Antalet ungdomar i gymnasieåldern kommer att öka enligt prognosen från 2016. Elevkullarna i hela Stockholms län följer samma mönster.

Gymnasieutbildning är en konkurrensutsatt bransch. I Stockholms län råder frisök till gymnasiet, vilket betyder att elever som söker till gymnasieskolor i andra kommuner blir mottagna som förstahandssökande där. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av cirka 80 procent av 16-18-åringarna. På Tyresö Gymnasium kommer cirka 25 procent av eleverna från andra kommuner än Tyresö. Vid slutantagningen 2015 fanns det cirka 3 860 lediga platser i Stockholms län. En del kommunala och fristående skolor har blivit tvungna att lägga ned eller ställa in utbildningsinriktningar. I Stockholms län väljer 50 procent av eleverna en annan skola än hemkommunens.

Flest elever är antagna till det samhällsvetenskapliga programmet. Enligt Kommunförbundet i Stockholms läns (KSL) rapport "2015 Gymnasiebehovet, trender och kunskap om Storstockholms gymnasierregion" kommer antalet elever öka med cirka 10 000 elever till 2020. Om man antar att eleverna har samma sökmönster som idag är det framförallt inom de högskoleförberedande programmen som volymökningen sker. För dessa program skulle det saknas ca 6 000 gymnasieplatser. Ökningen för de yrkesförberedande programmen kan hanteras inom befintligt utbud.

Det så kallade kommunala aktivitetsansvaret kräver mer uppföljning av målgruppen Vid årsskiftet 2014/2015 utökades kommunernas ansvar för ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller inte har avslutat gymnasieskolan,. I samband med lagändringen så har kommunerna en skyldighet att registrera dessa elever och SCB har i uppgift att samla in uppgifterna halvårsvis.

Fler elever vill läsa på distans. Detta blir också blir möjligt genom teknisk utveckling. Framst gäller det dock vuxenutbildningen. Något annat som också påverkas av den tekniska utvecklingen är **möjligheten till hjälpmedel** vid funktionsnedsättning.

Gymnasieskolan är i fokus i flera statliga utredningar.;
Dessa utredningar kan komma att påverka beroende på utfall.

Yrkesprogramutredningen, vilken utreder frågor om gymnasiala yrkesutbildningar samt teknikprogrammet.

En utredning som också görs är gällande *ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål*

Utredningens uppdrag är att föreslå hur skolhuvudmän för grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ges ökade möjligheter att dels ingå avtal med andra skolhuvudmän om att utföra undervisning, dels i vissa fall använda undervisningsformer som medger ett mer flexibelt sätt att erbjuda utbildning.

Det finns också en *skolkostnadsutredningen*, som utreder hur budgetering och redovisning går till i kommuner och hos enskilda huvudmän för fristående skolor.

Utredningen *En attraktiv gymnasieutbildning för alla*, föreslår åtgärder för att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning.

Statistiska centralbyrån har fått regeringens uppdrag att genomföra en *uppföljning av etableringsprocessen* bland ungdomar som inte har påbörjat eller har avbrutit en gymnasieutbildning. Denna uppföljning ska vara klar i mars 2016.

Det kommer fler nyanlända och ensamkommande ungdomar till Tyresö kommun än tidigare. Detta gör att det blir en stor ökning av den elevgruppen och det är svårt att planera verksamheten.

Kultur- och kunskapscenter. Det finns ett förslag till lokalisering och utformning av ett multihus med bl.a. nya lokaler för gymnasiet. Beroende på om det blir ny byggnad för Tyresö gymnasium kommer olika åtgärder krävas gällande exempelvis marknadsföring.

Det uppkommer nya jobb och utbildningar. Andra enklare jobb försvinner. Det är viktigt att vara uppdaterad för att kunna anpassa utbildningen i den mån det är möjligt.

5 Befolkningsutveckling och prognoser

Tabell 2. Befolkningsutveckling för verksamhetsområde 6 Gymnasieskola

Ålder	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021
16-18 år	1 823	1 821	1 879	1 966	2 036	2 105	2 153

Sveriges befolkning ökade med 103 662 personer 2015. Folkökningen är den största någonsin. Främsta skälet är en rekordhög invandring. Den enskilt största invandrargruppen var personer födda i Syrien. Närmare 114 900 föddes under 2015 och ca 90 900 avled och migrationsnettot var 78 400 personer.

Stockholms län befolkning ökade med 33 395 personer 2015. Befolkningen i Tyresö har under 2015 ökat med 1,7 % eller 787 personer till 46 177 invånare. Antalet födda uppgick till 449 medan 317 personer avled under året. Tyresö beräknas öka sin befolkning i något snabbare takt än länsgenomsnittet. Antalet invånare ökar från 46200 invånare 2015 till 52400 år 2020 och 55200 år 2025.

Asylsökande ingår inte i register över totalbefolkningen. De folkbokförs först om och när de får uppehållstillstånd i minst ett år. Migrationsverket gör prognoser över asylsökande. Prognoserna är osäkra och snabba förändringar sker. Antalet asylsökande år 2015 uppgick till 162 877 personer varav 35 369 ensamkommande barn. Den internationella flyktingkrisen är inte över. Enligt FN flyktingorgan UNHCR så väntas minst lika många att söka sig till Europa även i år. När det gäller ensamkommande flyktingbarn beräknas Tyresö ansvara för 400 barn under de närmaste tre åren. De ensamkommande barnen är i åldern 13-17 år.

Den första mars trädde en lagändring i kraft som innebär att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Totalt beräknas 1250 personer komma till Tyresö under de närmaste tre åren.

6 Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet

Tabell 4: Nyttjandegrader

Verksamhet	Nyttjandegrad
Gymnasium	(Genomsnittligt antal elever i gymnasiet 2015)/(Faktiskt antal invånare i åldern 16-18 år 2015)

Tabell 5:

Antal elever på Tyresö gymnasium per december 2015:

Program	År 1	År 2	År 3	Totalt (skillnad dec-14)
Bygg- och anläggning	16	14	11	41 (-10)
El- och energi	36	49	37	122 (-14)
Frisör	17	-	15	32 (+7)
Fordon	18	11	12	41 (+10)
Hotell- och turism	23	14	18	55 (+13)
Teknik	15	19	14	48 (-1)
Natur	-	-	10	10 (-6)
Samhällsvetenskap	20	-	20	40 (-14)
Introduktionsprogram				99 (-3)
Gymnasiesärskolan				38 (-2)
Totalt				526 (-20)

Tabell 6: Nyckeltal

Nyckeltal/verksamhetsmått	2012	2013	2014	2015
Antal elever på Tyresö gymnasium	873	628	546	493
-varav elever från annan kommun	228	191	162	156
Antal elever i friskolor	637	714	739	751
Antal elever i andra kommuner	636	669	697	730
Antal elever i Tyresö gymnasiesärskola	37	38	40	39
-varav elever från annan kommun	16	15	18	18
Antal elever i annan gymnasiesärskola	14	11	5	6

Behov av att erbjuda den utbildning som nyanlända har rätt till. Då

Tyresö kommun kommer öka mottagandet av nyanlända samt mottagandet av ensamkommande barn. Resurser behövs till språkinträdning på gymnasiet.

Flera nyanlända ungdomar har efterfrågat att kunna börja läsa mot ett yrke i kombination med språkintröduktion. Detta är möjligt i flera andra kommuner. Studiehandledningen är bristfällig. Då nätverket runt de nyanlända inte fungerar får lärarna på gymnasiet dra ett tungt lass. Mycket tid läggs på mentorskap. De nyanlända ungdomarna behöver också fritidsaktiviteter och ett närmare samarbete med föreningar och ideella organisationer bör göras.

Utbildningen behöver anpassas med mer flexibilitet för individen. Fler elever vill läsa på distans. Det finns också olika hjälpmedel som kan användas vid exempelvis en funktionsnedsättning. Det är därför behov av modern digital utrustning samt kunskap för att kunna använda tekniken som kommer krävas för att ligga i framkant och höja elevresultaten. För att detta ska vara möjligt krävs stora investeringar i teknik- och fortbildningsinsatser för personalen.

Behov av fler elever som går på Tyresö gymnasium. Tyresö Gymnasium behöver arbeta med marknadsföring och att nå ut med arbetet till de elever som ska söka gymnasiet. Andelen nior från Tyresö kommun som söker till Tyresö Gymnasium är fortfarande lågt och de flesta klasserna är därför inte fyllda.

Flest elever har Tyresö Gymnasium på EL-programmet. Det är de yrkesförberedande programmen på gymnasiet som lockar flest elever. Det finns få som söker teoretiska programmen, finns anledning att undersöka fjärrundervisning. Det finns också ett ökat intresse för Tyresös särgymnasium, på vilket utbildning bedrivs av erkänt god kvalitet. Alla elever går ut på arbetsplatsförlagt lärande.

Tyresö Gymnasium måste öka elevantalet på de högskoleförberedande programmen och behöver attrahera elever från en bredare bas att söka till dessa utbildningar.

Fortsatt fokus behövs på god kvalitet på yrkesförberedande program. Upptagningsområdet behöver ökas. Detta genom att visa goda exempel och genom att fortsätta arbetet med att alla elever ska nå godkänt. Gymnasiet behöver jobba tydligare med värdegrund och med inkludering.

Det är också **behov av mer kunskap om gymnasieskolan för att kunna möta elevernas behov.** Vi behöver invänta de olika utredningarna för att se om slutsatserna där leder till utveckling och förändringbehov av verksamheten.

Behov av att följa upp de ungdomar som varken studerar eller arbetar. Kommunerna i Sverige ska från och med den 1 januari 2015 föra ett register över de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

Aktivitetsansvaret omfattar ungdomar som inte fyllt 20 år och som inte deltar i eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Elever som går på något av introduktionsprogrammen ingår i kommunens aktivitetsansvar då ett introduktionsprogram inte är ett nationellt program eller motsvarar ett sådant¹. Detta innebär ett ökat uppföljningsansvar för Tyresö kommun.

Det finns ett **behov av att fler ska bli behöriga till gymnasiet**. Målet är 100 %. Det är också viktigt att **minska avhoppet från gymnasieskolan**. Målet är att så många som möjligt ska avsluta sina gymnasiestudier på tre år.

Behov av fortsatt samarbete med vuxenutbildningen, näringslivet, högskolor och arbetsmarknaden. För att kunna anpassa de utbildningar som ges och erbjuds.

7 Förändringsbehov

Ökade resurser till språkintröduktion. Då Tyresö kommun kommer öka mottagandet av nyanlända samt mottagandet av ensamkommande barn behövs ökade resurser till språkintröduktion på gymnasiet.

Studiehandledningen är bristfällig. Då nätverket runt de nyanlända inte fungerar får lärarna på gymnasiet dra ett tungt lass. Mycket tid läggs på mentorskap. De nyanlända ungdomarna behöver också fritidsaktiviteter och ett närmare samarbete med föreningar och ideella organisationer bör göras. Flera nyanlända ungdomar har efterfrågat att kunna börja läsa mot ett yrke i kombination med språkintröduktion. Detta är möjligt i flera andra kommuner.

Satsa på teknisk utveckling. Det behövs satsas på teknisk utveckling för att kunna möta elevernas behov. En förändrad pedagogik kräver denna utveckling. Ett mål för Tyresö gymnasium är att vara en modern, innovativ gymnasieskola i framkant av svensk skolutveckling. Detta innebär teknisk utveckling.

Satsa på marknadsföring genom många olika kanaler. Genom att satsa på marknadsföring kan fler elever nås. Tyresö gymnasium behöver fler elever till sitt gymnasium. Att satsa på marknadsföring via sociala medier är kostnadseffektiv. Visst material kan återanvändas.

1

<http://skl.se/naringslivarbetedigitalisering/arbetsmarknadsysselsattning/ungassyselsattning/kommunaltaktivitetsansvar.4514.html>

Införa sommarskola. För att minska avhoppet från gymnasieskolan och för att elever på introduktionsprogrammet snabbare ska gå över till nationella program samt att fler avslutar sina gymnasiestudier på tre år föreslås att sommarskola införs på gymnasiet. För nyanlända elever skulle det vara en bra aktivitet att under sommaren studera så att de snabbare kan komma in på något nationellt program. Det kan också vara de som går i årskurs nio som kan komma in på ett nationellt program, istället för ett introduktionsprogram om de får läsa upp sina betyg under sommaren.

Förslaget om sommarskola samverkar med Barn och Utbildningsnämnden och kommer troligtvis kunna lösas inom befintliga ramar. Det finns även statsbidrag att söka som kan täcka några kostnader.

Samordning och samverkan med SYV på grundskolan och gymnasiet.

För att stötta eleverna och kunna göra rätt val från början.